

A L T E R N A T Í V K Ö R L E V É L
a Hamburgi Magyarok Egyesülete tagjaihoz

EGYESÜLETÜNKRŐL, avagy: még mindig két választás között !!!

I.) Bevezetés a) Előhang

Régóta érzem szükségét annak, hogy az E életét érintő néhány kérdésről nyilvánosan elgondolkozzam. Most, a történetek után úgy gondolom, ezt nem lehet tovább halasztani. Őszintén szembe kell néznünk tényekkel és fölfogásokkal, sőt: választ kell keresnünk rájuk azért, hogy világosan lássunk és tudjuk, hogyan állunk és hogyan léphetünk tovább. Minden egyéni elfoglaltság és ábránd, de többévtizedes beidegződöttségek nélkül is. *Sine ira et studio.*

b) Előjáték: a meghíúsult gyűlés

Na, de mik a „történetek”? Pusztán annyi, hogy egy tisztújító közgyűlést (2005. V. 27-én) nem lehetett megtartani egy formahiba miatt. Nem azért, mert túl kevesen voltunk jelen, ez máskor is így volt (a mindenkori taglétszámhoz viszonyítva), de ezt az akadályt egy régi trükkkel le tudjuk küzdeni. Ha ugyanis nincs jelen a tagságnak legalább az egyharmada (!!!), akkor az Alapszabály értelmében nem határozatképes a gyűlés, ezért az elnök elnapolja, majd egy fél óra múlva újra megnyitja, s akkor ugyanaz a taglétszám már határozatképesnek nyilvánítatva döntéshozó fórumként működhet. Nem tudom, kik írták ezt a cikkelyt, de nekem ez a bújócskás játék mindig a gittegyletet juttatja eszembe. Mert vagy vagyunk kellő számban - és tkp. a fele+egy volna ez a szám minden gondolkodó és a demokratikus játékszabályokat (el)ismerő ember előtt -, vagy nem. És akkor egy fél óra múlva sem. Természetesen megértem a tagság passzivitásából és adminisztratív kérdések iránti érdektelenségéből fakadó problémákat, s azt, hogy rájuk működő gyakorlati megoldást kell(ett) találni. Így játszunk tehát már évtizedek óta ellenvetések nélkül, mert, ha már eljött, akkor mindenki meg is szeretné oldani a megoldandókat, s a jól végzett munka tudatával mielőbb hazamenni.

Csak hogy most egy másik formai hiba miatt nem lehetett a gyűlést megtartani. Ugyanaz az Alapszabály azt is előírja ti., hogy a választásokat is magában foglaló gyűlésre a meghívókat a kitűzött időpont előtt minimum két héttel a tagoknak kézhez kell kapniuk. És ez most nem történt meg. Jóllehet mindenki már hónapok óta tudta, hogy a hagyományosan március végén esedékes összejövetel az idén az éppen akkorra eső húsvét(i elutazások) miatt eltolódik, a végső időpont hetek óta benne volt az E-i műsort ismertető *e-mail*ben, a formális meghívó a tisztújító közgyűlésre valóban túl későn ment ki postán csakúgy, mint elektronikus úton. Ez tény, s ezért mindenképpen el kell marasztalnunk az E Vezetőségét, elsősorban elnökét, **Kulin Miklóst**. Nem lehet itt semmilyen enyhítő körülményt figyelembe venni, sem azt, hogy közismert dologról volt szó, mert az ember feledékeny, tehát emlékeztetni kell, sem azt, hogy a *honlapon* rajta volt, mert nincs mindenkinek kompjutere, de azt sem, hogy ha egy trükköt megengedünk magunknak, akkor miért nem azt is, hogy ha már úgyis összejöttünk, felejtjük el ezt a formai botlást, és végezzük el a dolgunkat, vagyis tartsuk meg a gyűlést. Ezt mondhatja kelet-európai gondolkodás vagy akár székely fifika, de nem egyezhet bele a módszeres és demokratikus iskolázottság. Erre a hibára nincs felmentés az Alapszabályban, tehát minden jogilag helyesen gondolkodó embernek be kell látnia, hogy egy ilyen előtörténet ellenére megtartott gyűlés illegális, tehát minden rajta elfogadott határozat törvénytelen, *ergo* érvénytelen lett volna. Mert jogállamban egy ilyen értelmű bírósági végzés bármikor megszerezhető hasonló esetben.

Ez ellen az érvelés ellen az sem segít, ha meggondoljuk, hogy előfordulhat(ott volna), hogy más (értsd: szabályos) körülmények között összehívott gyűlésre sem jönnek/jöttek volna

el sokkal többen, s akik esetleg még jöttek volna, azok jórésze többnyire **amúgyis csak** ilyen négyévenkénti eseményre látogat el hozzánk. Ez mind igaz lehet, de a fenti hibához nincs köze, azt semmiképpen nem kisebbíti. És az sem, hogy az esetet (egy időhatár be nem tartását) akár saját tapasztalatunkból ismerhetjük, ámde akkor azt is tudhatjuk, hogy az utolsó pillanatban elintézni valamit nem kevesebb időbe és fáradságba kerül, mint rendes idejében. Csakhogy akkor valami miatt ezt nem tudtuk megtenni. Más azonban valamit *megélni*, mint *megítélni*. Önmagunk számára mindig van mentségünk, más számára ritkán. Mindenesetre jobb, hogy most öntöttünk mi magunk tiszta vizet a pohárba.

Mivel a körleveleknek általában az a céljuk, hogy rendezvényekről beszámolva tényeket és benyomásokat rögzítsenek, szeretném most azok nevét ideírni, akik ezt a jogsértést észrevették és orvoslásáért síkra szálltak, hiszen megbecsülendő dolog, hogy egy ilyen kis közösségben ilyen fejlett jogérzékű és -igényű tagok találhatók. A gyűlésnek az Alapszabályzat értelmében vett érvényességét, tehát jogszerűségét megkérdőjelezték (írásban, ill. szóban): Jürgen Döbbecke, Angela Plöger, Tatjana Nonn-Szily, Szily Ádám, de több más jelenlevő is jelezte, hogy a meghívót csak napokkal a kitűzött dátum előtt kapta meg (pl. Varga Ferenc, de alulírottak is ez volt a tapasztalata).

c) 1. elméleti kitérő: tartalom vagy forma? Nem: tartalom és forma!!!

És itt jelentkezik ennek az estének az első fontos, elméletileg rögzítendő tanulsága. Ezt röviden így lehet megfogalmazni: **a forma és a tartalom viszonya**. Azért ebben a sorrendben említve őket, mert a) a jelen esetben világosan az elsőt volt a hangsúly, de b) amúgyis meg kell értenünk, hogy az életben igenis a forma az első és a tartalom csak a második helyen van. És ez sok mindent jelent. Azt pl., hogy a formát nem lehet mellőzni azért, mert ő „csak” forma. De azt is, hogy az emberi gyarlóság (érdektelenség, bürokrácia, lustaság, időhiány stb.) sokszor csak azért fogad el valamely üres, de formailag kielégítő megoldást, hogy saját nyugalma (újra) megteremtse: ez a kisebb ellenállás és a közömbösség hivatal(nok)i-adminisztratív vonala. Mindennél fontosabb azonban azt tudni, hogy megfelelő forma nélkül a tartalom maga életképtelen, sőt meg sem szület(het)ik. Mert a tartalom *per definitionem* formátlan, illetőleg - minthogy nincs (másképp) üres forma(készlet valamilyen raktárban) - mindig együtt születik a formával, s az vele, s ezért elválaszthatatlanok, s ily módon pusztán formáról beszélni csupán absztrakciót jelent. Mégis: a forma nemcsak kerete, mintegy váza a tartalomnak, hanem sikerének is elengedhetetlen részese (néha odáig, hogy maga is tartalom válik). Mindebből világos, hogy bármelyik oldal elhanyagolása a másik károsodását is jelenti. Ezért kell a formát ápolni, sőt megvalósulását (ha lehet, és a meghívó kiküldését lehet!) a tartalomé előtt biztosítani. Mert ez nem öncél, s mert - **jóllehet a tartalom a fontos(abb) - a formáé az elsőség** (időben, megjelenésben, hatásban, megőrzésben stb.). Ezért kell a negyedévi műsornak is mindig időben kimennie (minden lehetséges, ill. megkívánt formában).

d) Gyakorlati következmény

Minthogy az elmondottak igazsága meg nem kérdőjelezhető, Kulin Miklós elnök is belátta, hogy hibát követett el, ezért a tagságtól bocsánatot kért, majd megköszönte az óvást emelők hozzájárulását az egyesületi élet szabályos mederbe való tereléséhez, s végül az ülést bezárta azzal az ígérettel, hogy őszre újra összehívja az Alapszabály előírásai szerint. Ezt a berekesztést aztán még kétszer megismételte (a bocsánatkéréssel együtt), mert az első (majd a második) után is folytatódottak a véleménynyilvánítások, melyek újat ugyan nem hoztak, de a fentiek helyességét igazolták, illetőleg néhány ötletet tartalmaztak. (Így pl. Szily Ádám javasolta, hogy legalább a beszámolót hallgassuk meg, s csak a továbbiakat halasszuk őszre, de ezzel többen nem értettek egyet, s végül ő is belátta, hogy egy ilyen gyűlés nem vágható ketté.)

II.) a) A bonnyodalom kezdete, avagy: Hazajátszás (első rész)

Ezután elkezdünk lassan fölállodogálni, hogy újra az előcsarnokban gyülekezve legalább kellemes beszélgetésekkel töltsük el az est hátralevő részét. Ámde ekkor azzal állt elő **Szily Ádám**, hogy egy előre elkészített hozzászólást, nyilatkozatot (?) kívánna nekünk ott helyben, azonnal, minden(fenti)nek ellenére felolvasni, sőt ezirányú szándékát tovább konkretizálva kitarotán alulírottra nézett, mintegy jelezve, hogy mondanivalóját főleg hozzá lesz intézendő. Indulóban lévén magam is kifelé, azt javasoltam, beszéljük meg ott a dolgokat. De neki ez nem tetszett, mert ő mindenáron a többiek előtt akarta közlendőjét előadni. Nagyon helyes, mondtam, a többség már kint van, menjünk mi is. Közben, persze, állandóan tovább ürrült a terem, mégis a közelben ülő **Hellenbart Gyula** is úgy vélte, jó alkalom van arra, hogy közérdekű kérdéseket megbeszéljünk, mert ez a grémium most lehetőséget ad erre. Milyen grémium? – kérdeztem. Hát a jelenlevők – felelte Hellenbart Gyula. Na de - mondom -, a gyűlést - éppen a Szily-család meggyőző érvelése következtében is - elnapolták. Az nem számít - feleli -, az egybegyűltek akkor is **grémiumot** alkotnak. Ekkor már belefáradtam a fölösleges vitába, s azt mondtam, nekem mindegy, olvassa föl Szily Ádám a szövegét ahol akarja négy- vagy akár négyszázszemközt, csak már essünk túl rajta. Szily Ádám ekkor kiment és beterelte a már táplálkozó és cigarettázó „tagságot”, pardon: „grémiumot”.

b) 2. elméleti kitérő: mi(től vagyunk mi) a grémium?

És itt - mielőtt tovább mennék - **két** megjegyzést kell tennem. Az **első**: ez volt számomra a misztikus megvilágosodás ('*illuminatio*') pillanata. Ugyanis egyből megértettem, mit jelent az a kifejezés, hogy „*bibliai csoda*”. Mert mi másra emlékeztethetett volna az a *pálfordulás*, amit az a magatartás jelent, amelynek ugyanaz a gyülekezet, amely nem volt jó közös problémák megtárgyalására, egyből *comme il faut*-vá nemesedett, amikor arra került sor, hogy a saját mondanivalóját minél számosabb hallgatóságnak előadhassa? Hiszen a dolognak csak van egy logikai-etikai oldala: ha (valaki számára) nem voltunk jó(k) gyűlésnek, mi a kutyafüle által lettünk jó(k) grémiumnak (ugyanazon személynek)? Vagy olyan jelentéktelen volt a mondanivalója, hogy annak meghallgatására még mi is megfeleltünk? És a **második**: a grémium mibenléte. Erről már ott gondolkozni kezdtem, de mivel nem volt szándékom kitérni a következők elől, akkor nem vitattam a kérdést. Itt azonban tisztázni szeretném a dolgot, hogy a jövőben ne tévedjünk. **Bakos Ferenc** *Idegen szavak és kifejezések szótára* (Budapest, Akadémiai Kiadó, 1986) szerint a *grémium*: 1. ipari, kereskedelmi kamara, 2. irányító, vezető testület, 3. választmány. Eszerint a jelenlevő 24 ember - akiket Szily Ádám újra beterelt a terembe, mert az **ő jelenlétükhöz** ragaszkodott -, semmiképpen nem volt annak nevezhető, mert sem választmány, sem vezető testület nem volt, de nem képviselte már a tagság távollevő többségét sem (amely ugyan szintén nem *grémium*, de grémium-teremtő hatalma van, csak hogy éppen távollétével tüntetett), mert a gyűlés bezárása föloldotta a félórás várakozás által kreált „mágikus helyzet”-et, amely abba a jogi állapotba emelte, hogy azt tehesse (akár komolyan, akár gittegetési szinten, de a játékszabályok betartásával). (Természetesen kereskedelmi kamara sem volt, de ezt csak a vicc kedvéért teszem hozzá.) (Végül arra az ellenvetésre is felelnék, hogy azért csak volt ott egy *grémium*: maga a választott Vezetőség, ugyanis éppen arról szól a történet, hogy **az** nem volt a hozzászólandónak elég /jó?/, azért ragaszkodott a jelenlevők összességéhez.) A fentiekkel remélem azoknak is megfeleltem, akik a grémium szót netán a *Dudenben* szereplő *Körperschaft* fogalmával értelmezik. (S hogy a témát végleg lezárjam, hadd írjam ide, hogy az angol szótárakban ez a szóalak nem is található /pl. *OED, ALD, Britannica, Webster*/, csupán középkori /7-14. sz-i 'céh' jelentésű/ portugál *grémio* formája, ill. egy utalás a latin eredetre, amely kiindulópontnak jó ugyan, de a mai jelentésfejlődés előtti állapotot mutat: 1. öle valakinek; oltalom; 2. belseje valakinek /l. **Györkösy A.** *Latin-magyar szótár*. Bp., 1970./) *Summa summarum*: el kell tehát vetnünk azt a lehetőséget, hogy az a maroknyi ember (a tagságnak még 25%-a sem!) bármilyen jogot formálhatott volna magának a *grémium*

titulusra, vagy minőségre. A grémium ui. választás (esetleg - királyi? - kijelölés) által bizonyos konkrét feladat elvégzésére létrehozott kislétszámú szerve egy nagyobb közösségnek. Önmagát azzá bármilyen *ad hoc* tömeg legfeljebb rendkívüli (pl. forradalmi) időkben nyilváníthatja. Gondolom, ettől akkor messze álltunk. De azt is kérdezhetném: vajon egy magyar egyesület összejövetelén miért nem mondjuk egyszerűen azt magyarul, hogy érdeklődő (mert jelenlevő!) tagokkal beszéljünk az **E** életének kérdéseiről? Mert ez érthető és elfogadható indok önmagában. De lássuk, melyek ezek a kérdések!

c) A bonyodalom kifejlődése, avagy: Hazajátszás (második rész)

Mint hamarosan kiderült, Szily Ádám mindössze a *Két választás között...* című **AK** (2005. 2.sz.) néhány sora ellen emelt kifogást. Emiatt az egyik szemem sír, a másik meg nevet. Mert egyrészt örvendetes számomra, hogy évek múltán újra beszélgetés tárgya egy **AK**, másrészt azonban sajnálatos, hogy ez az egész fenti hercehurca csupán vélt egyéni sérelmek orvoslási lehetőségének a kiharcolását szolgálta. A fenti **AK** ugyanis elsősorban olyan gondolatokat tartalmaz, melyeket éppen erre a végül elnapolt tisztújító összejövetelre fogalmaztam meg (minden **AK** olvasható ugyanitt az **E** honlapján), azonban arra is figyelmeztettem, hogy a legutolsó választáson elkövetett, részben formai hibákat ne ismételjük meg. Az egész **AK** 120 sorából 15 sorra terjed ez a visszatekintés. E sorok tartalmának egy részét nehezményezte Szily Ádám, akkori elnök. Főbb megjegyzései, ellenvetései a következők voltak:

1. Körlevelém neve miért 'alternatív', vagyis minek az alternatívája, hiszen - ezt ő ugyan nem mondta, de értünk mi a félszóból is, nem hiába éltünk totalitárius rendszerben és fejlődünk szamizdat irodalmon - ún. 'hivatalos' körlevél az utóbbi időben /értsd: a vezetőségváltás óta/ már nincsen).
2. Két évvel ezelőtt csak 3 személy lépett vissza az akkori Vezetőségből, miért írok én 4-ről?
3. A még létező 'hivatalos körlevél' már értékelte a 2003-as választásokat, tehát az enyém elkésett, fölösleges és csak azt ismétli (lehet, nem szó-, de értelemszerűen ez hangzott el).
4. Ő igenis beszámolt elnökségi idejének kudarcairól is, főleg arról, hogy nem tudott több tagot mozgósítani az összejövetelekre, elsősorban fiatalokat nem, pedig mindig azt tartotta szem előtt, hogy mindenki jöjjön, aki magyar, mert az **E** szerinte minden magyarnak kulturális otthona kell, hogy legyen.
5. Helytelenítette azt is, hogy egyesek az **E** programján megjelölik, melyik műsor érdekli őket, s csak arra jönnek el. Itt említendő **Hellenbart Gyulának** ezt az eljárást szintén rosszálló véleménye: eszerint az **E** értelme, létigazolása és célja nem iskolászerű foglalkozások tartása, hanem a tagok együttlétének kereteként olyan összejövetel rendezése, melyeken ők a meghirdetett témától függetlenül jól érezhetik magukat együtt.

Ha további fontos kifogásokat vagy észrevételeket elfeledtem vagy nem értettem volna meg akkor, utólag bármikor szívesen állok ezután is rendelkezésre, hogy tisztázzuk őket.

Ezután **i)** alulírott felelt Szily Ádámnak (l. alább), **ii)** a **V** tagjai (kérésre) sorra elmondták, mi a feladatuk a *grémiumon* belül, majd **iii)** az összes említett, de néhány más, apróbb kérdéssel is folyt tovább a beszélgetés abban a reményben, hogy összel majd nagyobb sikerrel - s talán: taglétszámmal - folytatjuk.

d) Helyzetértékelés, avagy: a bonyodalom múltbeli alapjai

A következőkben a fenti kérdésekre fogok egyenként - de nem a fenti sorrendben - kitérni, és - főleg az utolsók alapján - néhány általános és részben elvi jellegű következtetést kockáztatok meg ilyenszerű egyesületek mai értelméről, mint a mienk. A bevezetőben említettem, hogy ilyen gondolatok régóta foglalkoztatnak, beszélgettünk is hasonlókról néha, de úgy látom nem sok haszonnal, mert egyesek rendületlenül kitartanak már évekkel ezelőtt megkérdőjelezett álláspontjuk vártáján. Sokszor arra kell gondolnom, amit a Bourbonokról mondtak a *restaurációjuk* után, hogy ti. semmit sem tanultak és semmit sem felejtettek. És őszintén megvallom, fáraszt is már ez az évek óta tartó, de semmire sem vezető szócséplés. És

túlsok értékes időmet rabolja el más, fontosabb munkáktól. Ezért most lehető, de mégis visszafogott részletességgel kitérek a vitás problémákra, hogy itt álljon az egész hivatkozási alapul a jövő bármelyik más beszélgetésére. Távolról sem abban a reményben, hogy érveimmel az ellenvéleményen levőket meggyőzhetem, sokkal inkább abban, hogy elfogulatlan kívülrőlők számára gondolkodási alapul szolgáljanak. Mert alapjában véve jövőre irányuló ember vagyok, a múltat igyekszem lezárni a belőle adódó tanulságok levonása után. Ámde egy ilyen körlevél eleve visszatekintés, tehát múlttal való foglalkozás, s ezt most ráadásul azért is tennem kell, mert kényszerítenek rá. Jómagam ugyanis már rég ad acta tettem azt a két évvel ezelőtti (2003. tavaszi) összegabalyodott választási gyűlést, melyre most azt a 15 sort pazaroltam (az előrettekintés, vagyis hibák elkerülése érdekében). Mert a maga idejében arra magánjellegű okok (pl. betegség) miatt nem tudtam időben reagálni. Pedig egy külön **AK**-ban akartam róla zürzavaros éjszaka címmel írni (I.L. Caragiale után). Most sem óhajtok vele részletesen foglalkozni, ezért a már hivatkozott **AK**-ban róla mondottakhoz csak azt teszem hozzá, hogy még a pénztárosi jelentést sem szavaztuk meg (napirendi hiba), a választások idején pedig a leadott szavazatok száma néha a jelenlevők össz-számát is meghaladta (a nyílt szavazásból eredő hiba). Annak pedig, hogy az addigi **V**-t elfelejtették velünk felmentetni (újabb napirendi hiba), az a következménye (kis túlzással), hogy az **E** azóta 'bigámiában' él két (egyformán megválasztott, de *le nem váltott!*) elnökkel (*de facto*, mert '*de papíró*' *!/* bizonyára minden OK). Ha ez nem zavaros ügy...! Sajnos, akkor senki sem tiltakozott a kb. féltucatnyi hibás eljárás ellen a most olyan erős jogi érzékenységet mutató társaink közül. Mi több: egyikük pont vezette a gyűlést. Sőt: a nyílt szavazást többünk rosszalása ellenére folytatták le. Észlelte-e ezt egyáltalán a **V** a zürzavarban és haragjában?

e) További visszatekintés, avagy: A bonyodalom múltbeli - ha úgy tetszik: történeti - alapjainak folytatása. (Egyben: válasz a fenti 4. pontra. Első rész.) Jellemző viszont, hogy a volt elnököt most valójában csupán akkori beszámolójának bírálata zavarta. Ebből idézett ugyanis főlösen olyan mondatokat, melyekben ő akkor kifejezte csalódottságát kudarcai miatt, tehát - mondja - nem igaz az az állításom, hogy csak sikerekről beszélt. Sajnos, igaz. Ha az **E** életére gondolunk. Amiről annak a beszámolónak végig szólnia kellett volna. Csakhogy abból Szily Ádám leköszönő elnök személyes elképzelései teljesületlenségéből fakadó szubjektív lelki problémáinak (csalódásainak) a csokra bontakozott ki (a negatívumokról szóló részben). Engem azonban, mint tagot, s talán még egy pár tagtársamat mégiscsak az érdekelt volna inkább, ami az **E**-ben történt a megelőző 4 évben (ha rossz volt is!), és nem az, ami Szily Ádám lelkében. (De magánbeszélgetésben még azt is meghallgatom.) Szubjektív rajzolatot bárki adhat az **E** életéről, csak éppen az a személy nem, akinek feladata hiteles, a jövő számára is alapul szolgáló képet festeni róla. Igenis, hiányoztak az akkori beszámolóiból azok a konkrét viták, nézeteltérések, sőt botránnyok, amelyeket mi átéltünk, de amelyekről a volt **V** mindig olyan nagyvonalúan és nemes feledékenységgel hallgatott, a sok évszázados bölcsességet követve, hogy ti. amiről nem beszélünk, az nincs is (totalitárius rendszerek kedvelt fogása). Vajon miért kellett az Alternatív Körlevélnek (évekig) számizdátként terjednie, ha semmi probléma sem volt vele, s ha volt, mi volt, azon kívül, hogy a benne néha hangot kapó kritika nem smakkolt a korábbi **V** szájaízének? Mert az a V nem tudta a bíráló hangot elviselni, de fölfogni sem azt, hogy őt egyáltalán bírálat érheti (!), s ha ez mégis megtörtént, ignorálta, semmibe vette. Szily Ádám maga mondta el egy gyűlésen, hogy magyarországi ismerősei megdöbbenve kérdezték az **AK**-n levő szamizdat szó láttán, hogy milyen vezetőtársai vannak, akik ilyen dolog újraéledését évekkal a kommunizmus bukása után ismét kiprovokálják. Csak azt nem mondta el akkor, mit felelt erre, illetve, hogy vonatkoztatta-e ezt a kérdést önmagára is. Erre még most is kíváncsi vagyok. S vajon miért szerette volna a volt **V**, melyben tudvalevően az elnök és az alelnök volt a két hangadó személy, külön gyűlésen elítéltetni a tagsággal az **AK**-t mint olyant? Ez az elítélés aztán 'nem jött be', betiltani pedig nem tudták, pedig szerették volna.

És vajon **miért** kellett több oldalas 'politikaelméleti' eszmefuttatást írnom „*A vezetésről*” címmel, ha nem azért, hogy a hivatalával járó feladatokra és felelősségre emlékeztessenem azt a **V-t** ? Hogy **milyen** nézeteltérésekről volt szó, más **AK**-kban, s *Pro domo* c. előadásomban részletesen elmondtam; utóbbi egyszer talán maga is a honlapra kerül. Apropos, erről sem szólt egy szót sem, arról ti., hogy benne az **E** életét majd két órán keresztül elemeztem, s javaslatokat is tettem bizonyos kérdések megoldására. El szeretném kerülni azt a látszatot, hogy ez a vita csupán kettőnk között zajlott-zajlik, tehát **Szily Ádám**. és **alulírott** között. Megemlítem itt ezért, hogy mások is tettek írásos (pl. **Kova László**) és szóbeli javaslatokat, illetőleg támogattak minket (pl. **Reisinger György** volt elnök), de nem tehetek arról, hogy magamra maradtam, amikor következetesen napirenden kellett tartani (**öt évig!**) az **E** életében előforduló, de oda nem való megnyilvánulások (pl. állatbehozás, dohányzás, rasszista megjegyzések és más kultúraellenes viselkedések) ellenzését, hogy egyszer **eltűnjenek** belőle? (Az előbb zárójelben említett tagok már csak ritkán járnak közénk.) (1998 tavaszán volt az első „kutya-botrány”, később több ilyen, párszor a cigarettázás volt probléma, egy tagunk állandóan más népeket gyalázott, egy esetben szinte tettelegességre került sor két tag között. Mindezek tények. Elhallgatottak. Most is csak kényszerből említettek.)

f) 3. elméleti kitérő: magyarság mindenek felett? Nem! Emberség és magyarság!!

(Egyben: **Válasz a 4. pontra**. Második rész)

Ezekről is szólni kellett volna a beszámolóban, kedves ex-elnök úr! Nem olyan mondvacsinált tételeket ismételtetni, mint **a magyarsághoz való tartozás** mindenekfelettsége. Mert egyszerűen **nem igaz**, hogy egyesületünk tagjai esetében ez a legfontosabb. Ez ugyanis **csak a legkisebb közös nevezőnk**, de se nem szükséges föltétele a tagságnak, se nem **semmiképpen sem** - **elégleges** ahhoz. Nem arra akarok utalni, hogy több német nemzetiségű tagunk is van. Az ő esetükben a magyarságot a magyarság iránti érdeklődés helyettesíti, amit örömmel veszünk tudomásul. Arról van itt szó, amit Szily Ádámnak ezt a tételt számomra először megfogalmazó (egy 1998 őszén /tévesen 1999-re datált/, a **V** nevében hozzám intézett) válaszlevelére feleltem (2000.X.25-én). Idézem előbb Szily Ádám levelének egy mondatát: „Nem-e (!) az az elsődleges - Alapszabályunkban megfogalmazott - feladatunk, hogy minden hamburgi és környékbeli magyarnak vallási, politikai és társadalmi (ebbe aztán minden belefér!) különbség nélkül kulturális otthont nyújtsunk.” Ezt kérdezte (A kérdőjel az eredetiben is hiányzik!) amiatti tiltakozásomra jó későn reagálva, hogy az akkori **V** néhány fiatal kutujukkal együtt beengedett egy előadásra. (Vajon 'a kutya is belefér' alapon?) Erre válaszoltam többek között ezt: „Igenis **nem kell**, és nem minden magyarnak kell 'kulturális otthont' nyújtanunk. Ilyen tárgyban eleve elhibázottnak tartom az apodiktikus fogalmazást. Sokkal jobban - emberibben - hangzik így: minden itteni magyarnak kulturális otthont hajlandó nyújtani körünk, ha...(és itt jönnek a korlátok, ha úgy tetszik, a toleranciahatárok, melyek akkor is léteznek, ha nem látod, vagy nem akarsz látni őket!). A minden alól tehát kivenném: 1. a **bűnözőket**, mert nem hiszem, hogy egy tömeggyilkosnak is otthont kellene nyújtanunk csak azért mert magyar (pl. a Bandi /?/ nevű Belgiumba bevándorolt állítólagos felekezeti magyar papnak, aki családja egy részét lemészárolta, vagy az Alexander Nemet/h?/ nevű postagalambos zsarolónak, aki neve után erdélyi magyar is lehet) 2. A **szellemi fogyatékosokat**, mert ahogy büntető intézet, úgy pszichiátriai zárt osztály sem vagyunk, 3. Az **antiszociális hajlamúakat**, mert átnevelő intézet sem lehetünk, és végül 4. az **emberség elleni gondolatokat és praktikákat védőket és propagálókat** (pl. fasisztoid kijelentések szerzői).” Eddig az idézet. Mindezt szószerint nyilvánosan is megismételtem már említett *Pro domo* c. előadásomban (ugyancsak 2000 októberében). Most mondom tehát mindezt harmadszor. Sőt, itt most világosan ki is jelentem, hogy én nem lennék egyetlen olyan **magyar** egyesület tagja sem, melyben köztörvényes bűnözők, elmebetegek, viselkedésükkel másokat sértők vagy kirekesztők, de akár csak olyan neveletlen fiatalok is működhetnek, mint amilyenek ellen abban az első levelemben tiltakoztam. Mert láttam itt a

mi Egyesületünkben hogyan viselkednek az utolsó két csoportba tartozók. Ellenük, de a volt **V** velük szembeni passzív magatartását megszüntetendő is emelt szót több **AK** -- mindig hiába (éveken át!). (Ennek a passzivitásnak az **okát** ma is csak találgatni tudom: közömbösség, arisztokratikus gőg, problémaérzetlenség? Örülnék, ha megtudhatnám.) Természetesen mindenkinek magának kell eldöntenie, hogy szívesen ül-e egy asztalhoz egy bűnözővel, vagy más nemzeteket állandóan *diffamáló* személlyel. Az azonban világos, hogy aki ezt inkább nem tenné, annak nem lehet egyetértene a 'minden magyar' tételével. Sokkal inkább azzal a gondolattal, hogy (újabb idézet említett válaszból): „Tévesnek tartom egyébként is azt a felfogást, amely a magyarságot abszolútumként mindenek fölé helyezi, még ha ez Egyesületünk legkisebb (!) közös nevezője, tevékenységének alapja is. Mindenekelőtt ugyanis embernek születünk, másodsor fehérnek vagy feketének stb. és csak harmadsorban magyarnak (vannak színesbőrű magyarok, németek stb. is!). Az ember azzá lesz, amivé tudati fejlődése teszi. Ezt elsősorban nemzeti környezetének befolyása alakítja, ezért legerősebb nagyon sok ember tudatában a nemzeti gondolat. Ebből kitekinteni vagy az adott társadalmi-politikai körülmények, vagy saját műveletlensége akadályozza. Minden nacionalista ezért szellemi fejlődésében féluton megrekedt, emberségének tudatáig fel nem emelkedett tagja egy szűkebb közösségnek (népnek). Ebben az állapotban nem az utóbbi oldal, a kisközösséghez való tartozás ténye a rossz, hanem az előbbi: saját emberi lényegének föl nem ismerése. Mert a nacionalitás fogalma fölött ott van a humanitásé...” (Idézet vége!) És ebből világosan következik, hogy „*aki embernek hitvány, az magyarnak se jó*” (**Tamási Áron**). Mert minden antihumánus tett *per definitionem* magyarelles is. És, persze, kultúraellenes. Ezért nem „kell” a világ egyetlen magyar egyesületének sem semmiféle otthont sem nyújtania ilyen személyeknek. **Kell(ene)** viszont minden V-nek ilyen dolgokban tisztán látnia és adott esetben módszeresen beavatkoznia! Amit a volt **V** előszeretettel elmúlasztott! E megállapítások akkor is érvényesek, ha végül mégis maga Szily Ádám kényszerült szakszerűtlen módon ugyan (rákiabálással!), de odahatni, hogy kedves fajgyűlölő tag- és nemzettársunk kimaradt az **E**-ből. Remélem, ezt senki sem sajnálta. Annál inkább azt, hogy közben mások talán az ő megjegyzései miatt maradtak távol az **E**-től!

Erre és a fentebb (a **II/e** pont végén) csak zárójelben említett többi csúnya *afférra* visszagondolva meglepetéssel állapítom meg most egyrészt, hogy milyen mellékesen, mintegy futólag utaltam rájuk a kifogásolt 15 sorban, mintegy csendes meglepéssel nyugtázva, hogy már nem tartoznak egyesületi életünk zavaró momentumai közé, de most utólag is megdöbbenve másrészt attól a (valljam be: jól ismert, csak már elfelejtett) *toleranciahiánytól*, mellyel a volt elnök a nyilvánvaló igazságnak még ily szelid felidézésére is olyan harciasan reagált, mintha legalábbis felségsértést követtem volna el. Azt sem értem tulajdonképpen, hogy az általa fölsorolt, nagyobb részükben piti kifogásokkal mit óhajt elérni: miért a nagy lendület és hadművelet? De menjünk most tovább, azok is sorrakerülnek majd!

III.) Konklúziók, avagy a bonvodalom megoldási kísérletei

a) Egy ilyen egyesület értelméről és céljáról. *Első megközelítés.*

(Egyben: Válasz a fenti 5. pontra, valamint: **4. elméleti kitérő.**)

Mikor a negyedévi programot kézhez (ezután: képernyőre!) kapom, piros színnel megjelölöm benne az engem érdeklő témákat, műsorokat. És a naptárba is bevezetem őket. Hogy mindig jóelőre lássam, és betervezzem őket az életembe. Mert eleve nem érdekelnek egyes rendezvényfajták, de még az **AK**-kban referált műfajokba tartozók mindenikére sem tudok, vagy akarok különböző okok miatt elmenni. Egyéni joga ez mindenkinek, kár kötelező jelleggel elvárni a jelenlétet. Mindenesetre a választás jellege sokat mond minden egyes személyről. Hogy mire megy el, s mire nem. Jóllehet a programból (előbb) kikopott a régebb hóelején szereplő klubest (illetőleg nemrég új formát kapott), természetesen minden rendezvény előtt és után lehet beszélgetni bárkivel és bármiről, ha az ember csak ezért jön el. De hogy nem ezért jönnek a legtöbben, azt mindenki láthatja, aki végignézi a vezetett

létszámstatisztikákat. Mert ha csak a saját előadásaimra gondolok, világos, hogy amikor 15-20 embert érdekel egy könyvbemutató (Ortega, Riesman) vagy tudományos téma (relativitás-elmélet), ugyanakkor pedig kétszer annyian jönnek el egy költőt (Tóth Á., Balassi B.) akár zene által is (Ady-dalok) bemutató estre, akkor a téma vonzereje fejeződik ki a létszámban és nem a tagoké egymás (vagy ugyanazon előadó) íránt. Ezzel szemben éppenséggel az előadó kiléte magyarázza a tömegesebb jelenlétet külföldi és nevesebb személyek esetén (na, meg a sznob-effektus!). Ezt tudomásul kell venni, és nem amiatt sajnálkozni, hogy így van, illetőleg mind csak azt énekelni, hogy „*legyen úgy, mint régen volt*”. Mert úgy már nem lesz soha többé. Tudniillik változnak az idők, változnak az emberek. Alulírott szerint a most leírt helyzet egy olyan **generációváltás** következménye, melyet a régi(bb) generációk tagjai nem vesznek észre. Ez ugyanis nem életkorok alapján alakuló generációk cseréjét jelenti, hanem az emigrálás ideje szerint összeállókét. Egy nyugati magyar egyesületbe jöttek-jöhettek a XX.sz. második felében háborús menekültek, a kommunista hatalomátvétel idején eltávoztak, 1956-osok, a Kádár-korszak csalódottjai és a változás idején vagy éppen utána érkezettek. No meg az 'elcsatolt országok' lakói. Ma itt nálunk az utolsó csoportok tagjai vannak többségben. (Az **E** tagsága az elmúlt 15 évben kb. 50%-ban kicserélődött!) Csak néha jelenik meg egy-egy személy az előző csoportokból. Magam is ilyen újgenerációs vagyok, bár életkorom szerint Szily Ádámval kellene egy csoportba tartoznom. Az ő és a vele egyetértők fölfogása szerint az **E** baráti találkozók helye kell, hogy legyen elsősorban és ugyanakkor kulturális otthon minden magyarnak. Az utóbbi félmondat érvényességét már megcáfoltam.

Most az **és** előtti rész idejétmúltságának kimutatása következik. Arról van itt szó ugyanis, hogy minden 1990 előtti generáció számára (pontosabban kb. mindaddig, amíg a Magyarországra való hazatérés politikai retorziókat vonhatott maga után) egy magyar kör, egyesület, baráti társaság szükségszerűen a nagybetűs *Hazát* jelenthette, helyettesítette. Ezzel semmi sem versenyezhetett: magyar könyvhöz, újsághoz nehéz volt hozzájutni, magyar televíziót lehetetlen volt fogni, és még a magyar rádiók adásainak hallgatása is csak a legerősebb, igen drága világvevőkkel volt lehetséges. Nekik szinte teljesen el kellett szakadniuk az anyanyelv és az anyaország, tehát a fizikai és a szellemi otthon meglététől. Baráti körük és szakmai életük egyaránt más irányba fordította őket. Ma minden média bárki konyhájában egyszerre harsoghat minimális pénz- és munkaráfordítás eredményeként. Itt vannak, de alig élünk velük. Mint mindig azzal, ami már a mienk. Mert ma ez, holnap az a fontosabb. Dolgunk van. Betegek vagyunk, vagy csak fáradtak. Régebb Kolozsváron rosszabbul (alig!) lehetett fogni a Kossuth rádiót, mint ma itt (a Petőfit alig, a Bartókot eleve nem). És bármikor pár óra alatt Pestre repülhetünk, ottaniakkal telefonon beszélhetünk, interneten cseveghetünk stb. Ezért jelent egy magyar egyesület ma sokkal kevesebbet az ittlévőknek, mint 50, vagy csak 20 évvel ezelőtt is. Más kor, más generáció más szükségleteiről van szó. Mert nekünk már nem a *hazát* helyettesíti, hanem 'csak' az, ami: baráti társaság, melynek célja alapvetően mégiscsak a magyar kultúra ápolása, fejlesztése (önmagunkban, persze). Ezért mondhatjuk nyugodtan és egyértelműen ki azt is, hogy munkánk, a **V**-é csakúgy, mint a mienk, tagoké, igenis értelmes programok szervezése, igenis önképzőköri jellegű előadások tartása, mert bár mindenki megszerezte már a saját szak- és általános műveltségre kiterjedő kultúrája alapjait, a jó pap is holtig tanul, az időnk pedig kevesebb manapság, mint a hajdani papé, ha tehát összejövünk, hasznót is akarunk húzni belőle. Szemleli hasznót. És ez nem szégyen. Ez a dolog egyik oldala. A másik, hogy a „baráti kör”-jelleg természetesen továbbra is megmarad, csupán a jelzett hangsúlyeltolódás történik: részaránya módosul, azaz csökken az **E** létét és az egyes esték látogatottságát meghatározó okok között. (Ami pedig az ideiglenesen /munka, tanulás, világlátás céljából/ itt-tartózkodó - főleg fiatal - magyarokat illeti: úgy tűnik, ők a legeslegújabb generáció, még ha állandó változás, személycseré jellemzi is őket. Világos, hogy többségük sem hazát, sem baráti társaságot nem keres az **E**-ben, sokkal inkább: tánctermet, ill. lehetőséget arra, hogy saját szokásaik szerint kikapcsolódjanak. Például az új felfogású klubesteken. Nem csoda, hogy

Szily Ádám panaszait kiváltották. Mert őket komolyabb foglalkozásra megnyerni illúziónak látszik, ők ti. saját konkrét céljaik elérésén dolgoznak itt, s ez nem egyletesdi-játék Egy-két kivétel természetesen mindig lehetséges.)

III./b) Értelem és cél ... 2. megközelítés: Az E viszonya környezetéhez és önmagához

(Egyben: Kiegészítés az 5. pontra adott fentebbi válaszhoz, valamint: 5. elméleti kitérő)
Megdöbbenéssel és megütközéssel olvastam a 2000. decemberi 'hivatalos' körlevélben, hogy a milleniumi ünnepségen a V „*elsősorban a hamburgi előkelőségek előtt*” akarta „*kivágni a rezet*”, mert „*mindig az ő megbecsülésüket és rokonszenvüket iparkodunk ilyen alkalmakkor megnyerni*”. Én nem tudtam ugyanis, hogy kísérleti nyúlnak megyek oda, akinek jól idomított állat módjára meg kell mutatnia, milyen jól tud ünnepelni. Talán el se megyek, ha mindezt előre tudom. Mert én ha ünnepelek, azt magamért teszem, nem külső megfigyelők öröme. És ilyenkor sem ki-, sem berezelnem nem akarok még az angol királynő, de más excellenciások kedvéért sem. Szegény **Bajza József** is forgott a sírjában, amikor e ranglistát meghallotta (lélekben fölolvastam neki!): az első 12 sorban legalább ugyanennyi rangra utaló kifejezés (pl. *rangos, befolyásos, személyiség, előkelőségek, szenátor, főkonzul* stb.). Bárki rangja tényállapot. Említése a protokolláris fölsorolás része, itt azonban a szöveg alig áll másból, mint nevek és rangok egymásutánjából. És a '*rango(sa)k*'-től kapott elismerés nyugtázásából. Érthető az ünnepély sikerén érzett öröm, hiszen sokat dolgozott érte a V, de érthetetlen, hogy az egész visszatekintés kimerül a fentiekben, mintha mi ott sem lettünk volna, mintha az előadók hibákat el nem követtek volna (l. első **AK**), mintha semmilyen előremutató gondolat belőle nem adódhatnék. Például az, hogy ha nemzettársaim közé megyek ünnepelni, akkor azt szeretném, ha lelkem az együvé tartozás tudatától fölszabadulva meglátná önmagát egy másik magyar szemében, hogy érezze: nincs egyedül ezen a kutyahideg nagyvilágon. Ebben viszont nincs szükségem semmilyen fölöttes, lehet jóindulatú, de félő, hogy kissé le is kezelő jóváhagyásra. Természetes dolog az, hogy meghívjuk barátainkat bárhol a földön, hogy ünnepeljenek velünk, és örülünk, ha élvezik műsorunkat, de őket tenni meg önértékelésünk mércéjének, túlzásnak, sőt sértőnek érzem önmagunkra. Mert: „*Az én vezérem bensőmből vezérel*” - mondta **József Attila** a rá jellemző (ön)tudatossággal.

De a magyar kultúra sem szorul szerintem a világ egyetlen pontján sem arra, hogy érette bárkiknek is így vagy úgy, de bizonyítási kényszerbe szorultnak kellene éreznie magát, ha pedig ezt bármely V önmagáért, netán pont az E érdekében teszi, meg tudom érteni, de a fenti szöveg hangvételét akkor sem tudom elfogadni. Ráadásul önkényesnek is tartom addig, amíg szerzője nem biztos abban, hogy mindenki egyetért vele. Amit akkor jó esetben csak föltételez(het)ett. Mint a kutyabehozatal esetében is. Ha egyáltalán gondoltak arra, hogy ilyesmikről a tagságot (is) illenék megkérdezni. Amennyiben pedig azt a gondolkodásmódot természetesnek tartva másokban is föltételezik, újabb jelét találjuk a **generációjukra jellemző** beállítottságnak. És ezt még normálisnak is kell tekintenünk, ha meggondoljuk, hogy sokan itt kint kezdték az életüket, itt váltak tudatos emberré, kisgyerekből felnőtte, tanulóból szakemberré, gyökértelenből otthont teremtővé környezetük hathatós, sőt döntő segítségével. És elérkezettnek találják (találták már évekkkel ezelőtt: ezért a „*mindig*” szó a szövegben) az időt arra, hogy bebizonyítsák, hogy őket sem a golya költötte. Ez szép dolog, de nem kell eltúlozni, másra ráerőszakolni. Legyen nekik elég egy belső, lelki elégtétel. Mert mást ugyanaz a szándék zavarhat, bánthat. A többes szám első személyű szöveg hatására azonban az olvasó akaratlanul is azonosul a tartalommal (vagyis meghamisítja saját énjét), míg rá nem döbben, hogy itt nyelvi csapdáról van szó: beleérti magát valamibe, amivel nem tud azonosulni. Ez akkor is így van, ha az akkori V csak önmagára gondolt. De E-ünk értelme sem lehet az, hogy környezetének (akárcsak: kulturális) kivagyiságát bizonyítsa. Még akkor sem, ha tudjuk, hogy a rólunk alkotott képet e környezet az összmagyarságra is vonatkoztatja, s ezért minél kedvezőbbre szeretnők alakítani, sőt (talán öntudatlanul, de) meg is játszunk magunkat egy kicsit ennek érdekében. Lelkünk és magyarságunk legbelsőbb dolgait azonban

akkor sem tesszük közszemlére, de árverésre sem bocsájtjuk senki kedvéért, legyen bár közeli barát, vagy távoli excellenciás. És - bár kerülni szeretném az alap nélküli általánosítást, annyit mégis megkockáztatnék, hogy - már nagyon idegesítő kezd lenni az én generációm számára, hogy a világon mindenütt minden magyarnak állandóan és ismételtten bizonyítania kell valamit. Ha miniszterelnök, akkor azt, hogy nem akar(**unk!**) semmit vissza, ha csak közmagyar, akkor azt, hogy a húst már mi is a *frizsiderben* tartjuk és nem a nyereg alatt. Értem, hogy kis nemzetek fiai ilyen helyzetekbe kerülhetnek, mégis azt mondom: hívjuk meg a barátainkat akárhányszor, de **önbecsülésünket ne tegyük külső tényezőktől függővé**. Sem elbizakodottságra, sem kisebbségi komplexusra nincs okunk. Egyszerűen tudnunk kell azt, hogy aki ma Európában a magyarságot nem képes Budapest szépségei, Bartók zenéje, Szabó Oscar-díja vagy Kertész Nobel-díja alapján megítélni (hogy több nevet ne említsek), az önmagát diszkvalifikálja. De mi is önmagunkat, ha nem ismerjük más nemzetek értékeit.

(Végül az sem érdektelen kérdés, hogy mi, magyar tagjai egy magyar **E**-nek a saját **V**-ünk elképzeléseinek hányadik sorában helyezkedtünk el akkor, amikor az elsőben a „*hamburgi előkelőségek*” foglaltak helyet!? Én például sérelmezem azt, hogy nem mi, tagok voltunk ott, s újból megkérdem: mire kell - kell-e egyáltalán - tagság egy **V**-nek? L. AK, 2001.)

III/c) Értelem és cél... 3. megközelítés: tagság és vezetés (Egyben: 6. *elméleti kitérő*)

Az **E** tagságáról most csak egy szempontból esik szó itt. Szintén a *Pro domo* c. előadásban szoltam róla részletesebben. Most a kérdésnek csak azt az oldalát szeretném megbeszélés tárgyául javasolni, milyen jogokat ad, adhat-e azonosokat a tagdíjfizetés mindenki számára, vagy több beleszólási jogra tarthat igényt az, aki mindig, vagy (mert ilyen *de facto* nincsen!) gyakran(bba)n jár el az **E**-be. Röviden: kié az **E**, a tagdíjfizetőké, vagy a megjelenteké? Érdekes probléma, érdemes elgondolkozni rajta. Természetes, hogy minden (fizető) tagnak egyenlő jogai vannak *de jure*. Na, de *de facto*? Mit érdeklí az **E** élete azt, aki négy évenként egyszer jön el a választásokra, akkor is csak szavazni (szavazógépnek!), s gyorsan hazamenni akar? (Világos, hogy közbekiabál, hogy szavazzunk már, mert megy a vonata, megzavarva a gyűlést munkájában. L. AK, II/2.) Persze, hogy nem vitatjuk még az ilyen tagok hozzászólási jogát sem, sőt kívánjuk is azt, hogy mondják el gondolataikat, mert a távolság néha tisztább látást biztosít. De lehet-e egyáltalán gondolata az **E**-ről annak, aki sosem jár bele? És beleszólhat, beleszóljon-e a határozatokba is? Kívánatos-e ez, hasznos-e ez? Neki meg az **E**-nek? Fomailag minden érv az ő oldalukon áll. Na, de erkölcsileg? Nem az éli-e az **E** életét, aki hétről-hétre itt ül és hallgatja, hogy mások mit mondanak, s néha még ő is mond valamit? Aki nem jár (gyakran) az **E**-be, az nem is él benne, s így alakítási jogát -úgy tűnik - erősen meggyengíti. Másrészt: aki többször van jelen, az több jogot gyűjt össze magának a beleszólásra. Mert az nem pénzen vett részvénycsomag, melynek erejét értéke határozza meg. Egyensúlyt kell keresnünk jelenlét és joggyakorlás között. Mert jó a négyévenkénti okos tanács, de akkor is jelen kellene lenni, amikor tenni kell valamit, hogy meg is valósuljon. A sportolókat sem elég a TV előtt ülve biztatni, közel kell menni hozzájuk, legalább a lelátóra. Lehet szép a távolban kibicelők éneke, de kihez ér el a hangjuk? És négy évenként talán még nekünk is akad egy jó gondolatunk. Ha a föld azé, aki megműveli, a könyv azé, aki elolvassa, akkor az **E** azé, aki eljár bele. Egyszerű a megoldás: jöjjenek mind minél gyakrabban!

Mindez a **V**-re is áll. Neki is vannak tagjai, akiket sátoros ünnepeken ha látni. Nem csoda így, ha a munkát is csak 20-30%-a végzi. A többi csak viseli a címet. Itt ismét egy kérdés merül föl: kell-e egy ilyen kislétszámú **E**-nek hétagú **V**? Szerintem csak akkor, ha olyan módon tudják megosztani - és vállalni!! - a munkát, hogy ne állandóan ugyanaz a két-három (néha: négy) személy végezze. Csakhogy mindenknek a saját életét kell elsősorban élnie és rendeznie, s csak a maradék időben foglalkozhat az **E** dolgaival. Ez is a megoldandó ellentmondások, összebékítendő oldalak egyike.

III./d) Értelem és cél ... 4. megközelítés: **baráti társaság kinek a számára?**

(Egyben: 7. elméleti kitérő)

Egy baráti társaság találkozhat egy kávéházban, egy kocsmában vagy - ha már az *egyesület* rangjára tart igényt! - egy saját székházban. Nekünk ilyesmink, sajnos, nincs. Mármint székházunk. Nagylelkűen befogadottak voltunk és vagyunk mindenütt, mindaddig, amíg ki nem utasítanak, mint kb. 10 évvel ezelőtt legutoljára. Ez mindenképpen szégyene E-ünknek főleg, persze, elődeinknek, mert ma úgy tűnik, hogy a székház-alapítások ideje már lejárt, de aligha volnánk is képesek ilyesmire megritkult sorainkkal. Értelme ezért csak annak a kérdésnek lehet, hogyan gyűl(het) össze a baráti társaság az adott körülmények között. Nos, röviden szólva: **idejétmúltan**. Mert az előadóteremből ugyan kizártuk a cigarettafüstöt, az előtérben azonban ő uralkodik. S ez ma már nem korszerű. Civilizáltabb helyeken a dohányzók húzódnak félre, nem a méreg kerülői. De ne legyen félreértés: nem óhajtom kezdeményezni újabb rend vagy szabályozás bevezetését, csupán jelezni szeretném, hogy a baráti beszélgetést folytatók csoportjától ez a helyzet is távol tart(hat) egyeseket. Mert ma már nem mindenki hajlandó a mások által szennyezett levegőt „fogyasztani”, benne akár csak rövid időt is eltölteni. Mert változnak az idők, változnak az emberek, s változik - hál'istennek! - az egészségügyi tudás és elvárás is. Lehet, hogy ma még kevesen vagyunk ilyenek, de bizonyos, hogy egyre többen leszünk. Új generáció közeledik ebben a tekintetben is! És cselekvésre kényszeríti majd a jövőbeni V-t! Mert addig nem lehet az E-et mint baráti társaságot mindenki számára egyforma lehetőségként meghatározni, amíg a közös tér tiszteletben tartása nem válik mindenki számára egyértelmű kötelességgé, amíg egyesek azt századokkal ezelőtti módon szennyezni természetesnek tartják. Ezt is tudatosítani kell!

III./e) Rövid válaszok a fönmaradt kérdésekre

Válasz a 2. pontra. Szily Ádámnak igaza van: valóban csak 3 (három) vezetőségi tag lépett vissza azon a gyűlésen, tehát ugyanennyit kellett helyettesíteni. Tévedésem oka, hogy csupán két évvel azelőtt volt az előző (igazi!) választás (mert a 2003-as csak 'félidős' volt), s onnan ide 'áthelyeztem' emlékezetemben egy jelentéktelen vezetőségi tag leváltását. Ez tehát az én hibám. Elnézést kérek érte, és újból hangsúlyozni szeretném a gondolatot (mellyel a *Két választás között..c. AK-t* kezdtem), hogy túl idő- és energiabóló dolog kétévenként választási gyűléseket tartani az összes formasággal. Bármilyen eredetű üresedés esetén elég volna a két választás közti négy éves időszakban új tago(ka)t jelölni (*kooptálni?*) a V-be, s ezt a legközelebbi évnegyedi gyűléssel jóváhagyatni. Ezt a módszert lehetne a V létszámának pl. 50%-áig alkalmazni. Érdeemes megbeszélni! (Világos, hogy ha éppen az elnök mond le, akkor automatikusan a helyébe léphet az alelnök, na de ha mindketten egyszerre távoznak?)

Válasz a 3. pontra. Mint már jeleztem, az előző, két évvel ezelőtti zavaros választási gyűlésről nem tudtam megírni a tervezett AK-t. De nem értem Szily Ádámot, amikor megkérdőjelezi a jogomat arra, hogy bármikor bármely eseményről véleményt mondjak előtte vagy utána, ma vagy akár tíz év múlva! És logikus-e előbb (az 1. pontban) megkérdezni, hogy minek az alternatívája az AK, utána pedig (a 3-ban) elmarasztalni éppen azért, mert visszatekintett valamire, amiről annak idején a 'hivatalos' körlevél már szólt (vagyis annak alternatívájaként jelentkezett)? Hogy maga a 'hivatalos' sem tudott arról az estéről jobbat írni, mint hogy „nem csekély meglepetés volt” új tagok jelentkezése a V-be, „főleg a két visszalépő érezte úgy, hogy a bolondját járatták vele”, az csak megerősíti az AK véleményét. Akkori jegyzeteimben a meglepetések és csodálkozások összejövételének neveztem. És valószínűleg éppen ez a nem várt - s a mi viszonyaink között akár „tömegesnek” is mondható - nagyszámú jelentkezés volt az, ami a gyűlés vezetőit („a két visszalépő”-t!!) megzavarta és az említett formai hibákhoz vezetett, végső soron tehát ennek az AK-nak is kiváltó oka volt (ha úgy tetszik: *nagy bumma!*). És ezzel a kör - íme! - bezárul. Már csak egy tisztázandó kérdés van hátra: maga az AK!

Válasz az 1. pontra. A „nagy kérdés” tehát ez: minek az alternatívája **ma** az **AK**? Valóban fogas kérdés ez -- látszólag. Mert igazából a legegyszerűbb a világon. Hiszen földön-égen minden létező és elgondolható dolog mindig és örökké csak alternatíva volt és marad. Hogy ne húzzam sokáig a dolgot: az **AK** minden más körlevél alternatívája, amely meg- vagy meg sem születik, melyeket minden egyesületi tag megírhatna bármikor (miért nem teszi senki?), akár Szily Ádám is, alternatívája egy nem létező 'hivatalosnak', de egy ugyancsak nem létező nálánál jobb AK-nak is (sajnos!), mint ahogy mi magunk is önnön énünk egy-egy sikerültebb változatának a silányabb alternatívája vagyunk. És csak az vigasztal kissé, hogy nap mint nap igyekszem ehhez a magam tökéletesebb alternatíváját mutató képhez mind jobban hasonlítani, egy ici- picit jobbá válni. Gondolom, Te is, kedves Ádám!??

Hogy pedig mi a fenének kell még mindig ez az ellenőrizhetetlen, cenzúrázhatatlan és mindent kipletykáló **AK** - hiszen értjük, hogy az alternatíva-kérdés mögött ma is ez a régi 'baráti' gondolat rejlik! -, arra már rég megfeleltem (I. **AK**, II/1. és III/2.).

IV. Befejezés

Íme, így lesz 15 sorból majd 13 oldal. Kellett ez nekünk? Nem kellett, de muszáj volt. Mert ha szó nélkül hagyom Szily Ádám állításait, hozzájárulok - a hallgatás=beleegyezés egyenlet alapján - a múlt átírásához, bizonyos (fent részletezett) dolgok (elhallgatás által) meg nem történtté változtatásához, egyszóval a múlt átfestéséhez, megmásításához. Márpedig a múlt újírásának *orwelli* gyakorlatával (a XX. sz. politikai perverziónak egyik legellenszenvesebbjével) igencsak nem értek egyet, de nem is szokás ez komoly emberek között, mi több, magát a gittegyeletet is halálosan komolyan veszik tisztalelkű tagjai (gondoljunk a szegény kis Nemecekre). Nézzünk csak szembe azzal, ami volt csontkítgatások nélkül (vagy: legalább **tudjuk meg** az elhallgatási szándék **okát!**). Azért volt tehát muszáj válaszolnom, hogy a múltnak ne részleges, hanem teljes, ne szubjektív, hanem objektív, ne egyéni vágyaktól festett, hanem tényszerű és közismert képe maradjon az utókorra minden jóval, de minden rosszal is, amit benne átéltünk. Jóllehet egyik felét mindenképp elmondtam volna egyszer, a másikat, mint jeleztem, kikényszerítették belőlem. Remélem, hogy azt a problémákkal terhes időszakot ezennel lezárhatom. De ha jobb (lett volna) is az elsüllyedt dolgokat inkább nem kiásni, fontosabb a múlt tanulságait nem feledni. Már csak azért is, hogy ne kelljen állandóan önisméltésekbe bocsájtkozni, ugyanazoknak ugyanazt ugyanúgy továbbklónozni. Mert ez egy idő után már csak úntat és idegesít mindenkit, de nem lehet abbahagyni, mert megrögzött régi teóriák és magatartásformák újra meg újra fölbukkannak és minden változásnak útját állják. Természetesen bárki hozzáteheti mindehhez saját egyéni emlékképeit, mert mindannyiunk joga a részleges emlékezés (akár a „*Csak a szépre ...*” formában is, még az **AK**-é is!), kivéve bármely **V** tagjait akkor, amikor beszámolót tartanak.

De térjünk vissza **E**-i témákhoz. A beszélgetés során a legésszerűbbnek az a megoldás látszott, hogy a műsört a jövőben minden tag az általa kívánt formában kapja meg. Vagyis akinek nincs kompjutere, az (a kisebbség) továbbra is postán. (Az **AK** nem jegyzőkönyv, mégis hadd írjam ide: ez főleg Tatjana Nonn-Szily ötlete volt.) **MÁS**: a **V** tagjai sorba elmondták, mi a feladatuk a testületen belül, ha egyáltalán van nekik ilyen. Mint már szóba került, ideális lenne, ha állandó feladatuk volna, nem csak egy-egy rendezvény kapcsán ez-az. Például, hogy mindenikük havonta hányszor jön el segíteni a terem előkészítésében.

A **HME** fő problémája, hogy úgy próbál továbbra is működni, mint eddig, olyan elvek hangoztatása mellett, mint eddig. Ezáltal azonban életmenete egyre inkább döcögőssé válik, mert a régi sablonok nem felelnek meg már, új formákat pedig még nem talált, vagy ha igen, nem akarja őket fel- és elismerni. A változtatás szükségessége abból fakad, hogy más lett a tagság összetétele, kisebb lett a létszáma, de nagyobb lett átlagos életkora és passzívabb,

individualistább lett az érdeklődése. Valamikor 1000 magyarról beszéltek Hamburg zónájában, ma 110 tagunk van. Közülük eljár 1-2, néha 3-4 tized egy-egy összejövételre (fajtája és témája válogatja). Individualizmuson pont azt értem, hogy mindenki csak az őt érdeklő előadásra jön el, pontosabban, hogy azt a rendezvényfajtát látogatja, amelyet testére szabottnak érez. Sokat emlegetett *Pro domo* c. előadásomban osztályoztam a különböző előadásfajtákat. Onnan most csak azt az (ismét csak nem először említett) gondolatot veszem át, hogy a rendezvényfajták többsíkúsága életkorok és érdeklődési területek szerint (gyerekek, fiatalok számára, bálók, vallásos, elméleti jellegű összejövetelek stb.) mindenkinek elég tág választási lehetőséget biztosít ahhoz, hogy *ad acta* tehessük az **E**-nek kizárólag vagy akár csak elsősorban is baráti találkozókat rendező társaságként való fölfogását és meghatározását. Aki úgy akarja, annak még mindig az, de aki nem, annak ma már - és egyre - inkább valamilyen konkrét foglalatosságot, pl. zenés-táncos szórakozást vagy filmvetítéseket, vagy éppen szellemi ismereteket nyújtó (azaz előadásokat rendező) társaság. Mert **ma ez a valóság**. Létjoga pedig abból fakad, hogy ezt főleg magyarul és főleg (de nem kizárólagosan) magyar témákról teszi. Hely(zet)éből következően a nem magyar témák közül elsősorban közvetlen környezete kulturális problémái iránt kell fogékonyságot mutatnia. Ilyenek kiváltképpen a német és utána az összeurópai kultúra kérdései. Mert ha néha nem tekintünk ki rájuk is, túlságosan bezárkózunk önnön szellemiségünkbe, ami több szempontból is rossz, de a leginkább abból, hogy fokozatosan elveszíthetjük affinitásunkat a másoké iránt. És egyszer csodálkozni fogunk, hogy miért nem értjük meg a környező kis- vagy nagyvilágot.

Segítsünk abban, hogy a **HME** ilyen - többoldalú - feladatvállalásainak minél sikeresebben és számunkra hasznosabban tudjon eleget tenni. Beszéljük meg a problémákat (bárki könnyen szaporíthatja őket!), arra való a nyilvános eszmecsere!

Ehhez pedig - akár azt is mondhatnám: így tehát - ugyanazt gondolom és kívánom, mint az idei tavaszi választásokra írott **AK**-ban.

Tisztelettel, H.T.

P.S. 1. Az **E** közelmúltjával többet nem óhajtok foglalkozni sem írásban, sem szóban.

P.S. 2. Az említett angol szótárak a következők (bármely kiadás forgatható):

OED: Oxford English Dictionary

ALD: The Advanced Learner's Dictionary of Current English

Britannica: The New Encyclopaedia Britannica, Vol. 5.

Webster: Webster's Third New International Dictionary of the English Language

P.S. 3. Gépelési és más hibák mindig lehetségesek. Előre is elnézést kérek értük.